

ТЕМЕ МАГАЗИН | ДЕЦЕМБАР 2014. | БЕСПЛАТНО

ОПРОШТАЈНО ОБРАЋАЊЕ
ГЕНЕРАЛ-МАЈОРА ДИТЕРА ХАЈДЕКЕРА

ИСТОРИЈАТ ОПЕРАЦИЈЕ "АЛТЕА"

У овом издању:

- 03 Уводник
- 04 Догађаји у ЕУФОР-у
- 06 Општајно обраћање генералмајора Дитера Хајдекера
- 07 Нови командант мисије ЕУФОР-а Алтеа
- 08 Дејтонски мировни споразум
- 09 Од 1995. до 2014.године
- 10 Историјат операције "Алтеа"
- 13-31 2004. -2014.

Страна 06

Страна 08

Страна 15

Страна 20

Страна 25

ИМПРЕСУМ

Главна команда ЕУФОР-а
Уред за односе са јавношћу
Камп Бутмир, Сарајево,
71000 Босна и Херцеговина
E-mail: teme@eufor.europa.eu
Web: www.euforbih.org

ИСБН 978-92-824-2740-8
doi 10.2860/22325

Посјетите нас на:

Уредништво: Алмина Башић

Уред за односе са јавношћу:
потпуковник Александар Пер
мајор Ратлеу Пипа
капетан Николај Чол

Лејаут & дизајн: Хаџовић Џенан
Фотографије: Херберт Пендл, DIRSO Историјски архив
Штампа: АМОС ГРАФ д.о.о., Сарајево

Ове се новине не продају, не подлијежу порезу према статуту о оружаним снагама, потписаному Уригхт Паттерсону - Зрачна база Даутон, Охио, САД - 21. новембра 1995. године.

ISBN 978-92-824-2740-8

OC-80-10-322-ENC

Поштовани читаоци

Генерал-мајор Дитер Хајдекер

Након двије године вршења функције команданта ЕУФОР-а, 17. децембра ове године ја ћу предати ту дужност.

Када се осврнем на вријеме које сам провео на функцији команданта ЕУФОР-а, осјећам се поносним. На страни 6 овог часописа је сажетак активности ЕУФОР-а и напретка који је остварен током протекле двије године и ја сам веома задовољан када се осврнем на оно што смо заједно постигли.

У децембру 2014. је десети рођендан ЕУФОР-а. Наша мисија почела је 2. децембра 2004. г., када је ЕУФОР, мисија под вођством ЕУ, замијенила СФОР, мисију под вођством НАТО-а. Од тада се промијенило и тежиште наших напора, а најважнија промјена десила се 2012. године, када смо почели имплементирати програм за оспособљавање и обуку за Оружане снаге БиХ. Више о историји и развоју наше мисије можете прочитати у другим чланцима у часопису.

Имао сам пуно среће што сам као командант био у могућности да путујем диљем ове прелијепе земље и упознам много њених становника. Топлота, пријатељство и великодушност свих људи које сам овдје упознао оставили су трајан дојам на мене. Сарајево је током двије године било мој дом и биће ми жао да се опростим од њега.

Наставићу пратити дешавања у Босни и Херцеговини са великим интересом. Мени је јасно да будући напредак БиХ лежи у оквиру Европске уније и надам се да ће након формирања нових власти бити обновљени напори на убрзавању напретка ове земље ка томе циљу.

Генерал-мајор
Дитер Хајдекер
Командант ЕУФОР-а

Посјета Политичког и безбједносног одбора и оперативног команданта ЕУФОР-а локацији за складиштење муниције “Крупа” и Главном штабу ЕУФОР-а

Оперативни командант ЕУФОР-а генерал сер Адриан Брадшо (Adrian Bradshaw) и амбасадори-чланови Политичког и безбједносног одбора Европске уније посјетили су локацију за складиштење муниције „Крупа“ Хаџићи 21. новембра 2014. године. Са делегацијом Политичког и безбједносног одбора и генералом Брадшоом био је и командант ЕУФОР-а генерал-мајор Дитер Хајдекер (Dieter Heidecker). Припадник Оперативне групе Оружаних снага БиХ је у свом излагању објаснио улоге и одговорности које ова Оперативна група има у одржавању сигурности и стабилности на локацији.

Политички и безбједносни одбор се састаје на амбасадорском нивоу као припремно тијело Вијећа ЕУ. Његове главне функције су праћење ситуације на међународном нивоу и помоћ при дефинисању политика Заједничке вањске и безбједносне политике. Овај одбор припрема кохерентан одговор ЕУ на кризне ситуације, врши политичку контролу и даје стратешке смјернице.

Вјежба обуке ЕУФОР-а са ОС БиХ у Дубравама

Припадници британске јединице ЕУФОР-а недавно су одржали обуку у извиђању са Оружаним снагама БиХ у касарни Дубрава у Тузли. И војници ОС БиХ и војници ЕУФОР-а уживали су у овој прилици да заједно раде и размијене своја искуства.

У Главној команди ЕУФОР-а, амбасадоре-чланове Политичког и безбједносног одбора и генерала Брадшоа дочекао је генерал-мајор Дитер Хајдекер, командант ЕУФОР-а. Гости су упознати са улогом ЕУФОР-а у БиХ, укључујући и појединости везане за помоћ која се пружа локалним властима у циљу одржавања безбједног и стабилног окружења и активности обуке за Оружане снаге БиХ.

Амбасадори-чланови Политичког и безбједносног одбора и генерал Брадшо су такође имали прилику видјети тактичко-технички збор припадника Мултинационалног батаљона ЕУФОР-а и британске јединице ЕУФОР-а, која је дошла у јулу ове године како би повећала постојеће капацитете ЕУФОР-а.

Предавање команданта ЕУФОР-а на Универзитету у Сарајеву

Командант ЕУФОР-а одржао је предавање на тему "Заједничка безбједносна и одбрамбена политика Европске уније и улога ЕУФОР-а у Босни и Херцеговини" 17. новембра 2014. године.

На почетку предавања, командант се захвалио ректору Универзитета у Сарајеву професору Мухарему Авдиспахићу и академском Сенату што су му омогућили ову прилику да разговара са студентима овог универзитета.

Командант је објаснио значај улоге ЕУФОР-а у Босни и Херцеговини сљедећим ријечима:

"ЕУФОР још увијек има извршну војну улогу, а то је пружање подршке властима Босне и Херцеговине на одржавању безбједног и стабилног окружења. Тежиште

операције ЕУФОР-а "Алтеа" се од 2012. године пребацује на неизвршну улогу. У складу са мандатом Савјета безбједности УН и Закључцима Одбора за вањске послове ЕУ, ЕУФОР помаже ОС БиХ при оспособљавању и обуци, с циљем побољшања њиховог професионализма, самоодрживости и интероперабилности на међународном нивоу. Учешће ОС БиХ у међународним мировним мисијама је показатељ успеха: БиХ је на путу да од земље која прима безбједносу помоћ постане земља која пружа безбједносу помоћ.

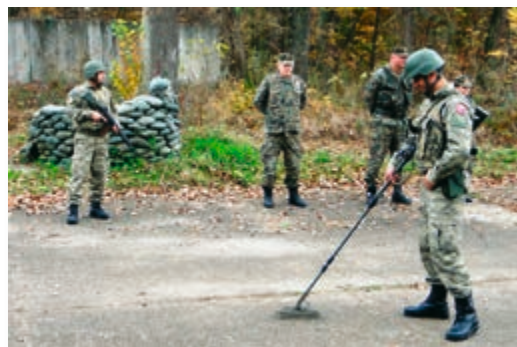
Генерал-мајор Дитер Хајдекер командује Снагама ЕУ у Босни и Херцеговини, у Операцији "Алтеа", од 3. децембра 2012. године. Мјесец дана прије завршетка свог мандата, он је са студентима и професорима Универзитета у Сарајеву подијелио своје искуство и знање о горепомнутим темама, укључујући и дипломатске улоге организација у БиХ.

Комбинована обука ОС БиХ и Мултинационалног батаљона

Турска чета из састава Мултинационалног батаљона је од 10. до 14. новембра 2014. године одржала обуку за мировне мисије заједно са Оружаним снагама БиХ. Ова једноседмична обука, одржана у Тузланском кантону, имала је за циљ да се босански војници обуче за извршавање задатака у мировним мисијама у складу са међународним стандардима.

Ноћне акције

Током ноћи трећег дана обуке, војници су примијенили своје вјештине у ноћној акцији. "С обзиром да професија војника подразумева да апсолутно свако мора бити способан дјеловати у тешким временским условима и у

било које вријеме, ноћна обука је од пресудне важности. У складу са нашим мотом "наоружавамо знањем", наша је обавеза да бх. војницима пружимо најбољу могућу обуку", изјавио је надлежни официр за обуку, поручник 1. класе Ток из Турских копнених снага.

Дана 17. децембра 2014. године, генерал-мајор Дитер Хајдекер завршава своје двогодишње службовање у Босни и Херцеговини. У наприједнаведеној изјави он истиче напредак постигнут у пружању подршке бх. властима при одржавању безбједног и стабилног окружења у БиХ, као и подршку Оружаним снагама Босне и Херцеговине (ОС БиХ) при оспособљавању и обуци. Командант Хајдекер је за часопис "Теме" изнио своје мишљење о будућности Босне и Херцеговине, а осврнуо се и на вријеме које је провео вршећи функцију команданта ЕУФОР-а.

Генерал-мајор Дитер
Хајдекер, командант
ЕУФОР-а од 2012. до 2014. г.

Када се осврнем на двије претходне године током којих сам вршио функцију команданта ЕУФОР-а, желио бих да истакнем најважнија достигнућа остварена у том периоду, а која се односе на оба аспекта мандата ЕУФОР-а, тј. извршни мандат пружања подршке властима БиХ при одржавању безбједног и стабилног окружења и неизвршни мандат пружања подршке Оружаним снагама БиХ (ОС БиХ) при оспособљавању и обуци.

Што се тиче првог аспекта, ЕУФОР је, кроз заједничке вјежбе обуке чета Резервних снага ЕУФОР-а и ОС БиХ, додатно разрадио концепт резервних снага, такозваних "снага иза хоризонта", побољшао преглед ситуације и унаприједио своје капацитете за одржавање везе са локалним властима и обраду информација.

У области оспособљавања и обуке, ЕУФОР је покренуо иницијативе за подршку ОС БиХ за побољшање безбједности на локацијама за складиштење оружја и муниције и рјешавање питања вишкова муниције и минско-експлозивних средстава, пружајући стручну помоћ и обуку за официре и подофицире.

Током неколико протеклих мјесеци, ЕУФОР је организирао више конференција на тему обуке како би се за сљедећу годину израдио програм за оспособљавање и обуку и распоред активности који ће осигурати да се задовоље потребе ОС БиХ за побољшањом обуком из војних вјештина. ЕУФОР ће наставити наоружавати ОС БиХ знањем како би биле способне за распоређивање и позитиван допринос међународним мисијама у иностранству. Кад год су то прилике дозвољавале, ЕУФОР је максимално изводио

активности из области цивилно-војне сарадње, пружајући помоћ при обуци локалних организација, као што су тимови горских служби спасавања из Мостара и Зенице. Размјена информација и искустава које такве активности обуке омогућавају корисна је за све учеснике.

Успјешна трансформација “Оперативне вјежбе 2014” у акцију пружања помоћи угроженима у катастрофалним поплавама у мају и јуну ове године, у којој су учествовале три чете Резервних снага ЕУФОР-а и ОС БиХ, јасно је показала спремност ЕУФОР-а да помогне становништву БиХ. Такође је показала напредак који су оствариле ОС БиХ по питању војне интероперабилности и капацитета за пружање помоћи при природним несрећама и катастрофама у служби грађана БиХ. Њихов одличан рад, у периоду када је то заиста било потребно, показао је да су ОС БиХ много више од војске и да оне у веома тешким ситуацијама пружају хуманитарну помоћ у земљи и помажу локалним властима када се то од њих тражи.

Све ово је остварено уз помоћ и у координацији са партнерима ЕУФОР-а у домаћим институцијама и међународној заједници. Од посебног је значаја јачање свеобухватног приступа ЕУ путем тијесне сарадње између ЕУФОР-а и специјалног представника Европске уније, која показује јединство политика на којима почива војно и цивилно присуство ЕУ у БиХ.

Када сам у децембру 2012. године преузео ову команду, имао сам чврсту намеру да се у потпуности посветим овој мисији коју предводи ЕУ, женама и мушкарцима под мојом командом и људима БиХ. Сада је дошло вријеме да се опростим и изразим своју истинску захвалност свим институцијама и људима који су ми помогли да остварим ове циљеве.

Хвала вам!

Нови командант мисије ЕУФОР-а “Алтеа”

Генерал-мајор Јохан Луиф из Копнене војске Аустрије преузеће командовање над Снагама Европске уније у Босни и Херцеговини 17. децембра 2014. Он је дипломирао на Војној академији и завршио Генералштабну школу при аустријској Академији националне одбране, а након тога је обављао је низ различитих дужности у војној служби. Између осталог, био је шеф Пододсјека за наоружање у Одјељењу за планирање наоружања и замјеник начелника Одјељења за одбрамбено планирање Министарства одбране Аустрије и командант Војне области Бургенланд. Генерал-мајор Луиф је 2000. године служио као командант Аустријског контингента на Косову, да би десетак година након тога, 2011. и 2012. г, служио на мјесту замјеника команданта КФОР-а. Генерал-мајор Луиф преузет ће дужност команданта ЕУФОР-а од генерал-мајора Дитера Хајдекера, који је обавља од децембра 2012. године.

Дејтонски мировни споразум

Постоји неколицина разлога који су допринијели завршетку рата у Босни и Херцеговини, а главни су војна ситуација 1995. године и одлучнији утицај НАТО-а и његових међународних партнера, нарочито САД. Резултат свега тога био је Општи оквирни споразум за мир у Босни и Херцеговини, познат и као Дејтонски мировни споразум.

Преговори о овоме споразуму вођени су у ваздухопловној бази Раит-Петерсон (Wright-Patterson у близини града Дејтона, у америчкој савезној држави Охајо, а званично су га потписали предсједници Савезне Републике Југославије, Републике Хрватске и Републике Босне и Херцеговине у Паризу, 14. децембра 1995. године. Тиме је окончан троипогодишњи рат у БиХ.

Споразум је овластио велики број међународних организација да прате, надгледају и спроводе његове дијелове. Снаге за имплементацију (ИФОР) под вођством НАТО-а распоређене су у БиХ 20. децембра 1995. године, са задатком провођења војних аспеката Општег оквирног споразума за мир.

Канцеларија високога представника успостављена је као међународно тијело одговорно за спровођење цивилних аспеката Дејтонског мировног споразума.

Од 1995. до 2014. године

У децембру 1995. г., Савјет безбједности УН одобрио је успостављање ИФОР-а, вишенационалних "Проведбених снага" под командом НАТО-а, које су бројале 60.000 припадника са мандатом од годину дана. Специфична улога ИФОР-а била је да спроведе војне анексе Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, или Дејтонског споразума. Када су 21. децембра 1996. године ИФОР наслиједиле Стабилизацијске снаге НАТО-а (СФОР), број припадника снага смањен је на око 30.000.

На основу одлуке Савјета Европске уније донесене 2. децембра 2004. године, СФОР, мисију под вођством НАТО-а, замијениле су Снаге Европске уније (ЕУФОР). У почетку је у Операцији "Алтеа" учествовало 7.000 војника. Десет година касније и након континуираног реструктурисања, тај број се свео на 600 војника. Међутим, ово бројно стање је флексибилно и може се прилагодити кад год то ситуација буде захтијевала. Одлуку о томе да ли је међународно војно присуство у БиХ још увијек потребно доноси Савјет безбједности УН тако што сваке године обнавља мандат међународних снага, а посљедњи пут је то било 11. новембра 2014.

Важна карактеристика мисије ЕУФОР-а "Алтеа" је да она дјелује у оквиру аранжмана "Берлин Плус". У складу са овим аранжманом, ЕУФОР може користити средства НАТО-а и рачунати на резервне снаге НАТО-а. Тренутно је то једина војна мисија ЕУ која дјелује у оквиру аранжмана "Берлин Плус".

Смањивање броја војника – од ИФОР-а до ЕУФОР-а

“Алтеа” – до сада највећа војна операција ЕУ

ЕУФОР је 2. децембра 2014. године прославио свој десети рођендан. Одлука Европске уније да покрене Операцију “Алтеа” донесена је након одлуке НАТО-а да закључи успешну операцију СФОР-а, тако да је 2. децембра 2004. године ЕУФОР замијенио СФОР у БиХ.

На путу ка Европским интеграцијама

Прије десет година Европска унија распоредила је у Операцију ЕУФОР-а “Алтеа” у Босни и Херцеговини 7.000 војника, како би се обезбиједило континуирано поштивање Дејтонског мировног споразума и допринијело безбједном и стабилном окружењу у БиХ. То је до сада највећа војна операција коју је ЕУ икада покренула. Данас се ове мултинационалне снаге ЕУ састоје од војника из 22 земље учеснице у мисији. Њих 17 су земље чланице ЕУ, а уз њих своје трупе у мисију шаљу и Албанија, Чиле, Бивша Југословенска Република Македонија, Швајцарска и Турска.

Европске војне снаге су израз Заједничке безбједносне и одбрамбене политике ЕУ. Њена намјена је да служи широј сврси Заједничке вањске безбједносне политике ЕУ. Осим јачања безбједности уније на сваки могући начин, примарни циљ Заједничке вањске безбједносне политике ЕУ је и очување мира и јачање

међународне безбједности у складу са принципима садржаним у Повели УН. Главни приоритет ЕУФОР-а на почетку је био да изврши неосјетну транзицију, а нарочито да разувјери оне који су страховали да би одлазак мисије за очување мира са мандатом УН-а и под вођством НАТО-а могао водити ка погоршању безбједносне ситуације и слабљењу фактора за одвраћање од повратка насиљу. Оба ова циља су у cjелости испуњена, великим дијелом због тога што су и ЕУ и НАТО примопредају испланирали врло детаљно. Након тога је ЕУФОР наставио надограђивати ове почетне успјехе, што је у медијима и јавности углавном наилазило на позитиван одјек, а успостављени су и блиски радни односи са другим организацијама из породице организација ЕУ, међународне заједнице, као и са локалним властима.

У почетку су видљивост, вјеродостојност и робусност ЕУФОР-а, а самим тим и његов допринос одвраћању од повратка насиљу и пружање осјећаја безбједности, осигурани кроз операције и активности Оперативних група, Интергисане полицијске јединице и ЛОТ тимова. Читав низ операција које су изведене, укључујући операције под називом "Harvest", "Spring Clean", "Sunburn" или "Stable Door", биле су замишљене тако да остваре не само главни циљ операције, него и послуже широј сврси. Оне су такође послужиле да се подрже и охрабре локалне агенције за спровођење закона, изврши притисак на криминалне групе и помогне мијењање ставова према криминалу и лошем управљању у власти. ЕУФОР је учествовао у овим позитивним промјенама, постепено током година преносећи одговорност за ове активности на локалне власти.

Многи Алтеу сматрају грчком богињом исцјељења, а Операција "Алтеа" ће сада помоћи исцјељење ове земље и свих њених народа.

Дати прилику миру

Оснивање Мисије ЕУФОР-а "Алтеа"

- Ново бројно стање 7.000

Операција "Free Entrance"

- Операција "Harvest"

Успоставити сигурно и стабилно окружење одрживог мира и спречавање поновног избијања насиља био је један од кључних задатака ЕУФОР-а, коју су спроводиле мултинационалне оперативне групе у цијелој БиХ. Оперативне групе прикупиле су импресивну количину муниције и оружја, пружајући подршку цивилним властима које су осмислиле и организовале ову операцију како би се код људи подигла свијест о потреби да предају своје оружје и како би се нагласило да сви морају радити заједно да би се "дала прилика миру".

Постигнути су значајни резултати: само на подручју Мостара и околине прикупљено је 208 комада малокалибарског оружја, 1.055 ручних бомби, 193 тромблona, 8 протупјешадијских мина, 76.502 комада муниције, 79 противтенковских ракета и 119 кг експлозива ТНТ.

ЛОТ тимови-прича о успјеху

Од самога почетка 2004. године, тимови за везу и посматрање (ЛОТ тимови) су једна од карактеристичних значајки ЕУФОР-а. ЛОТ тимови живе са локалним становништвом, одржавају контакте са бх. властима и грађанима и обезбјеђују преглед ситуације Главној команди ЕУФОР-а. Током година број ЛОТ тимова се мијењао од 46, колико их је највише било, до 17 колико их има данас, но они још увијек "опипавају пулс" дешавања на терену и помажу при одржавању мирног и безбједног окружења.

генерал-мајор Дејвид Лики

2005

Прва оперативна вјезба

Брзо појачање помоћу снага “иза хоризонта”

Трупе ЕУФОР-а и НАТО-а демонстрирале су висок ниво интеграције и сарадње између ове двије организације, показавши да су њихове снаге оспособљене за распоређивање уз релативно кратку најаву како би појачале снаге ЕУФОР-а у подручју операција.

Операција “Spring Clean” – Допринос ЕУФОР-а борби против организованог криминала у БиХ

Циљ Операције “Spring Clean” било је да се открију и омету илегалне активности особа умијешаних у организовани криминал и корупцију. Иако ЕУФОР није распоређен у БиХ да би дјеловао као полицијска организација, а примарна одговорност за борбу

против организованог криминала лежи на агенцијама за спровођење закона БиХ, укључујући локалне полицијске снаге, Државну граничну службу и Управу за индиректно опорезивање, ЕУФОР је ипак помогао да се успоставе услови потребни за успјешан рад ових агенција.

Од јуна 2005. године тимови ЕУФОР-а и ОС БиХ заједно врше инспекције војних локација

НАТО и ЕУФОР почели су давати инструкције о деминирању, контроли кретања оружја, муниције и војне опреме и управљању војним локацијама, важним службеним локацијама и фабрикама намјенске индустрије. Овај процес се још увијек одвија.

Затварање база

Септембар Филиповићи, власник базе: **Њемачка**

Октобар Добој, касарна “North Pole”, власник базе: **Пољска**

Меморандум о разумијевању између ЕУФОР-а и Државног тужилаштва БиХ о сарадњи у истраживању случајева озбиљног кршења хуманитарног права.

14. децембра БиХ је потписала PфP – Партнерство за мир. Ово је представљало позитиван развој ситуације у земљи и остварење једног од циљева БиХ на путу ка НАТО-у.

Ново бројчано стање снага 6.300

Европска унија је одлучила у Бриселу да смањи снаге ЕУФОР-а, али и да задржи одговарајућу робусну војну присутност у оквиру свог свеобухватног ангажмана у БиХ, која ће допринесити одржавању безбједног и стабилног окружења. У складу са транзиционим планом, ЕУФОР је задржао око 2.500 војника у БиХ, који су способни да у случају потребе одговоре на било какав безбједносни проблем. Са Мултинационалним маневарским батаљоном и Интегрисаном полицијском јединицом, тимовима за везу и посматрање (ЛОТ тимови), као и резервним снагама иза хоризонта, ЕУФОР је још увијек у стању да дјелује у цијелој земљи и пружи осјећај безбједности.

Босна и Херцеговина контролише своје небо

БиХ је од ЕУФОР-а преузела одговорност за свој ваздушни простор на висини од 3.000 метара и изнад. Како БиХ није имала потребну опрему, контролу над ваздушним простором од 3.000 до 8.000 метара имали су Загреб и Београд. ЕУФОР је задржао контролу нижег ваздушног простора до 3.000 метара.

Уз подршку ЕУФОР-а, формиране су Заједничке оружане снаге на државном нивоу. Њихова Оперативна команда је смјештена одмах поред ЕУФОР-а у бази Бутмир.

Затварање база

Јуни италијанске трупе су напустиле касарну "Маршал Тито". Командант ЕУФОР-а предао је касарну ректору Универзитета у Сарајеву.

контра-адмирал Ханс Јохен Витхауер

2007

Прилагођена структура снага

Смањење на 2.500 војника

Снаге ЕУФОР-а су углавном биле стациониране у три главна подручја БиХ

Паралелно с побољшањем безбједносне ситуације у БиХ, ЕУФОР-ове снаге су се постепено реорганизовале и смањивале број војника. Три мултинационалне оперативне групе, које су биле стациониране у Бања Луци, Мостару и Тузли и представљале јаке маневарске компоненте ЕУФОР-а са скоро 4.000 војника, почеле су смањивати број војника како би затвориле базе и предале их домаћим властима.

Распуштање оперативних група

Мултинационална оперативна група (сјевер) – око 1.300 војника у бази у Тузли

Мултинационална оперативна група (сјеверозапад) – око 1.000 војника у бази у Бања Луци

Мултинационална оперативна група (југоисток) – око 1.400 војника у бази у Мостару

Затварање база 2007. године

Новембар Рајловац, власник базе: **Њемачка**

Новембар База Тузла (примопредаја базе): **Аустрија**

Октобар Мостар/Ортијеш, власник базе: **Француска**

Јули База "Орао" Тузла, власник базе: **Грчка**

Јуни Касарна ОСБиХ у Зеници (Турски контингент је раније предао базу у творници металне индустрије у Зеници), власник базе: **Турска**

Март База Добој, власник базе: **Португал**

ТЕМЕ МАГАЗИН | ДЕЦЕМБАР 2014.

16

Прикупљање и складиштење оружја и муниције

Након расформирања мултинационалних оперативних група, извршена је примопредаја скоро свих задатака ЕУФОР-овог Одјељења за заједничке војне послове. ОСБиХ су преузеле одговорност за инспекције и надзор 39 локација за складиштење муниције. ЕУФОР је задржао право да заједно с властима БиХ врши инспекције и одобрава кретање оружја и муниције, док је надлежност за прикупљање оружја у потпуности пренесена на домаће власти.

- Надлежност за прикупљање оружја у потпуности пренесена на домаће власти
- Надлежност ЕУФОР-а у пословима деминирања пренесена на домаће власти

генерал-мајор Мартин Виљалаин

Нова ера за ЕУФОР и ОСБиХ

ЕУФОР предао надлежност за контролу војних кретања

На основу Меморандума о разумијевању који су потписали командант ЕУФОР-а генерал-мајор Игнацио Мартин Виљалаин и начелник Заједничког штаба ОСБиХ генерал-пуковник Сифет Поџић, ЕУФОР је званично предао Оружаним снагама БиХ надлежност за контролу војних кретања.

Овај меморандум је омогућио Оружаним снагама БиХ да преузму директну контролу над војним кретањима свог персонала, оружја и опреме. Тиме је потврђено да су ОСБиХ направиле значајан корак у процесу реформе одбране који је почео 1995. године након потписивања Дејтонског споразума.

Локације за складиштење муниције

Потписивање овог меморандума о разумијевању представљало је још један корак напријед и потврду способности Оружаних снага БиХ да се директно укључе и преузму одговорност за инспекције и управљање локацијама за складиштење муниције.

Надлежност над електромангетским спектром

Меморандумом о разумијевању о кориштењу војних радио-фреквенција потписали су замјеник начелника Заједничког штаба ОСБиХ генерал-мајор Славко Пуљић и командант ЕУФОР-а генерал-мајор Игнацио Мартин Виљалаин. Потписивање овог меморандума представљало је још један корак напријед и потврду способности ОСБиХ да преузму директну одговорност за још један важан аспект војних операција. Војне радио-фреквенције имају врло важну улогу у војним комуникацијама и навигацији.

Јануар

ЕУФОР у жалости

Хеликоптер Ми17 Бивше Југословенске Републике Македоније срушио се у близини села Блаце, шест миља далеко од Скопља на повратку из БиХ након завршетка мисије. У удесу су погинули сви путници и чланови посаде – укупно 11 особа. Сви су били припадници контингента Бивше Југословенске Републике Македоније и враћали су се кући након завршетка службе у мисији ЕУФОР-а. ЕУФОР је упутио саучешће њиховим породицама и пријатељима и изразио жаљење због губитка људских живота.

Јуни

Њемачки и шпански војници погинули у удесу хеликоптера

У трагичном удесу ЕУФОР-овог хеликоптера сјеверно од Травника погинула су два њемачка и два шпанска војника. Сви који су дали своје животе за мир у Босни и Херцеговини остаће заувјек у нашем сјећању.

Школско такмичење и “ЕУФОР куп” – огроман успјех

“ЕУФОР куп”, који је организован заједно са Оружаним снагама БиХ, био је једино фудбалско такмичење младих на државном нивоу.

“Европска унија и Босна и Херцеговина расту заједно”

Како би промовисао стабилно и безбједно окружење у БиХ на њеном путу ка чланству у ЕУ, ЕУФОР је организовао школско такмичење и “ЕУФОР куп” за младе у БиХ. Ови пројекти су организовани с циљем стварања спознаје међу младима у БиХ о

предностима напредовања ка ЕУ интеграцијама. Захваљујући донацијама амбасада и других међународних организација, дјечи и студентима су додијелене вриједне награде, укључујући и путовања у иностранство, у разне европске градове.

Више надлежности пренесено на домаће власти

Смањење на 2.200 војника

Током неколико протеклих година, многе функције и надлежности у којима су ИФОР/СФОР/ЕУФОР имали водећу улогу пренесене су на Оружане снаге БиХ и босанске власти. Један од најважнијих елемената за безбједно и стабилно окружење су активности у области деминирања, које је сада у потпуности у надлежности босанскохерцеговачког Акционог центра за уклањање мина (БХМАЦ), институције која дјелује у оквиру Министарства цивилних послова. БХМАЦ користи систем који се ослања на два стуба – комерцијалне компаније за деминирање и капацитете ОСБиХ. Од 1995. године, ОСБиХ су имале водећу улогу у ослобађању Босне и Херцеговине од ове пошасте. ЕУФОР је пратио активности у овој области и имао савјетодавну улогу, при чему је остварио значајну сарадњу са ОСБиХ.

Цивилна контрола кретања оружја и војне опреме

Представници Министарства безбједности Босне и Херцеговине, Министарства унутрашњих послова Републике Српске, Министарства унутрашњих послова Федерације Босне и Херцеговине, кантоналних министарстава унутрашњих послова, Полиције Дистрикта Брчко, Државне регулаторне агенције за радијацију и нуклеарну безбједност и командант ЕУФОР-а генерал-мајор Стефано Кастањото потписали су Меморандум о разумијевању који уређује одобрења за увоз, извоз, транзит и интерне испоруке оружја, муниције, средстава двојне намене, и нуклеарног материјала за БиХ, и преноси надлежност за ова питања на институције Босне и Херцеговине.

Овај догађај је услиједио након усвајања најважнијих прописа из ове области чиме су испуњени основни услови за пренос надлежности. Потписивање овог Меморандума о разумијевању несумњиво представља значајну прекретницу којом се окончава петомјесечни процес примопредаје надлежности током којег су Министарство безбједности БиХ и одјељења заједничких и правних послова ЕУФОР-а одржали више од 70 интерних и екстерних састанака како би направили коначну верзију меморандума, ревидирали Инструкције Странама, и израдили подзаконске акте за већ усвојени закон којим се уређују ова питања.

Развој капацитета и процедура за контролу свих питања која се тичу кретања оружја и војне опреме представља корак напријед ка самоодрживости Босне и Херцеговине. Овај процес показује да је могуће остварити напредак онда кад политички актери дјелују одговорно, и указује на континуирану одређеност и босанскохерцеговачких власти и институција и ЕУФОР-а да учине значајан напредак у законском уређењу ове области која је у великој мјери повезана са државном одбраном, међународним обавезама и безбједношћу грађана.

НАТО и ЕУФОР посвећени партнерству са ОСБиХ

Од самог почетка војне мисије ЕУФОР-а у БиХ, сарадња између ЕУФОР-а, НАТО-а и ОСБиХ је изврсна. НАТО је уложио огромне напоре у модернизацију Оружаних снага БиХ како би их оспособио за пуноправно чланство у НАТО-у, а циљ ЕУФОР-а је да тај процес подржи омогућавајући да се новостечено знање преточи у праксу.

Men And Women
Together Win
Hearts And Minds

Николина Марчета, савјетница за родна питања ГШ ЕУФОР-а

ЕУФОР-ова посвећеност родној равноправности

Родна равноправност у операцијама подршке миру

Меморандум о размијевању између Развојног фонда Уједињених нација за жене (УНИФЕМ), Полицијске мисије Европске уније и ЕУФОР-а има за циљ јачање међусобног раумијевања и сарадње између припадника војске, цивилне полиције и грађана, а посебно жена, у Босни и Херцеговини. Поводом обиљежавања десетогодишњице усвајања Резолуције 1325 Савјета безбједности Уједињених нација о женама, миру и безбједности важно је истаћи да та резолуција даје један од најважнијих међународних мандата који омогућава пуно и равноправно учешће жена у мировним и безбједносним иницијативама и примјену начела родне равноправности у контексту оружаног конфликта, изградње мира и процесу обнове.

Затварање база 2010. године

Децембар Сарајево, Интегрисана полицијска јединица, власник базе: Италија

10. годишњица Резолуције
Савјета безбједности
УН о женама, миру и
безбједности

Оспособљавање и обука

У јануару 2010. године, Савјет ЕУ за спољне послове донио је одлуку да се као подршка извршном мандату ЕУФОР-у повјери и неизвршни мандат пружања помоћи у оспособљавању и обуци Оружаних снага БиХ. Меморандумом о размијевању дефинисани су општи услови за оспособљавање и обуку, укључујући и активности мобилних тимова за обуку (МТТ) и учешће припадника ОСБиХ у вјежбама и обуци коју координише ЕУФОР.

генерал-мајор Бернард Баир

Приоритет: Мониторинг и менторство на локацијама за складиштење муниције

Командант ЕУФОР-а генерал-мајор Бернард Баир званично је уручио Извјештај о пројекту "Сотерија" начелнику Заједничког штаба Оружаних снага БиХ генерал-пуковнику Миладину Милојчићу у складишту муниције Кула у Мркоњић Граду. ЕУФОР-ов пројекат "Сотерија" представља анализу стања на шест перспективних локација за складиштење муниције у БиХ које ОСБиХ користе за ову намјену. Процјену стања извршио је тим ЕУФОР-а у сарадњи са ОСБиХ, НАТО-ом и ОЕБС-ом. За успјех овог пројекта потребно је да ОСБиХ имају финансијска средства довољна за подизање стандарда ових објеката. Инвестиција ове врсте би могла дугорочно побољшати опште стање безбједности за грађане БиХ.

Командант ЕУФОР-а уручио документе о анализи стања муниције

ЕУФОР спреман пружити подршку и помоћ кад затреба

Хеликоптер учествовао у операцији потраге и спасавања у околини Међугорја

ЕУФОР-ов хеликоптер је учествовао је у операцији потраге и спасавања која је успјешно изведена 6. маја јужно од Међугорја. Аустријски хеликоптер

Agusta Bell 212 у саставу ЕУФОР-а успио је да лоцира несталу жену у року од 20 минута. Ова операција потраге и спасавања показала је висок степен сарадње између ЕУФОР-а и бх. власти те најавила будући већи ангажман локалних спасилачких служби у операцијама спасавања људских живота.

Оспособљавање и обука

Смањење снага на 600 војника

Заједнички рад и учење

Задатак Одјељења за оспособљавање и обуку је да анализира, прати и пружа менторске и савјетодавне услуге Оружаним снагама Босне и Херцеговине како би оне постигле робусну и самоодрживу способност потребну да БиХ оствари напредак ка ЕУ интеграцијама. Први пут од почетка своје мисије ЕУФОР-ово особље ради раме уз раме са колегама из ОСБиХ у оквиру њихових структура како би им заједничким снагама помогли да постигну своје циљеве. Овај нови приступ показује одређеност ЕУФОР-а да настави помагати БиХ и њене оружане снаге. За релативно кратко вријеме ЕУФОР је осмислио и провео нови концепт обуке с нагласком на мобилне тимове за обуку и придружене савјетодавне тимове који тијесно сарађују са Оружаним снагама БиХ. С обзиром да извршни мандат остаје на снази, ЕУФОР се мора ослонити на робуснију резервну структуру, укључујући и брзо распоређивање својих резервних снага у БиХ у ванредним ситуацијама.

У процесу реструктурисања у 2012. години број припадника ЕУФОР-а је смањен на 600. Главне активности ЕУФОР-а се усмјеравају на оспособљавање Оружаних снага БиХ пружањем координисане подршке обуци. ЕУФОР-ове резервне снаге из неколико европских држава су стигле у БиХ како би извеле једну амбициозну вјежбу колективне обуке са јединицама ОСБиХ. Командири чета из неколико земаља Европске уније су радили и размјењивали искуства са колегама из ОСБиХ. Како би се надокнадило недавно смањење припадника ЕУФОР-а и показала континуирана одређеност Европске уније за пружање подршке БиХ у одржавању безбједног и стабилног окружења, одређене су нове резервне снаге намијењене за БиХ.

Помоћ у ванредним ситуацијама

ЕУФОР-ови војници су често били ангажовани у пружању помоћи у разним операцијама потраге и спасавања, нпр. у гашењу пожара, хеликоптерским евакуацијама и пружању помоћи у незгодама и катастрофама. Једна од тих операција изведена је у фебруару 2012. године када је породица која је била снјегом потпуно одсјечена од свијета успјешно спашена. Спашена породица је безбједно пребачена у ЕУФОР-ову базу Бутмир. Прије него што их је возило градске хитне помоћи одвезло у болницу, чланове породице је прегледало медицинско особље ЕУФОР-а.

EXERCISE QUICK RESPONSE 15 - 28 April 2013

И поред смањења бројног стања претходне године, ЕУФОР је 2013. године одржао капацитет за пружање подршке миру и безбједности у земљи. У том циљу, у априлу и мају су организоване нове вјежбе "Брзи одговор 1 и 2" које су показале ЕУФОР-ову способност да активира, брзо распореди и интегрише своје јединице унутар и изван БиХ.

Наше активности смо усмјерили и на јачање Оружаних снага БиХ помоћу робусног програма оспособљавања и обуке како би се ОСБиХ развиле у савремене снаге до нивоа неопходног за евроатлантске интеграције и како би БиХ од земље која прима безбједносну помоћ постала земља која пружа безбједносну помоћ. У вјежби је учествовало око 800 војника.

Споразум о размјени података између ЕУФОР-а и кључних органа за спровођење закона у БиХ

У Главној команди ЕУФОР-а потписан је Меморандум о разумевању између ЕУФОР-а и 17 органа за спровођење закона у Босни и Херцеговини (БиХ). Овим споразумом се формализује сарадња између ЕУФОР-а и свих органа за спровођење закона у БиХ. Од затварања Полицијске мисије Европске уније 2012. године размјена података није вршена на ранијем нивоу. Стога је била потребна платформа која би омогућила изналажење ефикасног начина за размјену података са свим органима.

Пројект "Explode"

ЕУ, ОБС, УНДП, и ЕУФОР заједнички су радили на стварању безбједног окружења за све грађане БиХ. У партнерству са Министарством одбране БиХ и другим међународним актерима у БиХ, овим заједничким програмом би се потпомогло уништавање дијела огромне количине од 17 тона вишка војне муниције у БиХ.

Шумски пожари

Као и претходне године, ЕУФОР је дао значајан допринос у пружању помоћи домаћим властима и локалној заједници у гашењу шумских пожара великих размјера који су током љетног периода захватили Херцеговину.

Потписан Меморандум о разумијевању између ЕУФОР-а и Министарства одбране БиХ

Овај Меморандум о разумевању је сада главни споразум који обезбеђује оквир за сарадњу између ЕУФОР-а и Министарства одбране / Оружаних снага БиХ и који консолидује и поједностављује девет претходних споразума између ове двије стране. Иако су биле потребне скоро двије године да би се стигло до ове фазе, погодности које ће утицати на сарадњу двије стране требале би наступити одмах, а то се посебно односи на ЕУФОР-ов програм оспособљавања и обуке Оружаних снага, као и на низ заједничких вјежби под називом "Брзи одговор". Ова врста вјежби

омогућава Оружаним снагама да се ангажују не само у конвенционалним војним операцијама, него и у извршењу задатака у земљи, као што су деминирање, медицинска евакуација, помоћ приликом непогода и катастрофа, и осталих задатака из области цивилно-војне сарадње. Ова "двојна употреба снага" је најекономичнији начин вођења војске и додатно доприноси безбједнијој и стабилнијој БиХ, што ће заузврат довести до снажнијег привредног раста ове земље.

Спасавање људских живота

Спашено 900, а хитну медицинску помоћ добило више од 40 људи

ЕУФОР помаже у евакуацији становништва из подручја погођених поплавама у БиХ. Повријеђена и болесна лица су на вријеме превезена и медицинско особље им је пружило потребну помоћ. Тим ЕУФОР-а за медицинску евакуацију, који се састоји од три љекара и два спасиоца, пружао је хитну медицинску помоћ и у хеликоптерима ЕУФОР-а који су вршили евакуације. Више од 40 цивила, укључујући дјецу и старија лица, добило је хитну медицинску помоћ и превезено је до болнице.

Вјежба “Заједнички напор 14” – санирање посљедица природне катастрофе

Као одговор на катастрофалне поплаве и појаву клизишта у мају 2014. године, ЕУФОР и Оружане снаге БиХ су своју војну вјежбу “Брзи одговор 14” преобликовали у вјежбу санирања посљедица природне катастрофе под називом “Заједнички напор 14”. Циљ вјежбе је био да се пружи помоћ цивилима у подручјима погођеним природном непогодом широм БиХ. У вјежби је учествовало више од 750 припадника ОСБиХ и око 450 припадника ЕУФОР-а, са хеликоптерима, камионима, инжењеријском опремом и другим ресурсима.

Пружање помоћи тамо гдје нико други не може / Концепт двојне употребе снага

Заштита и пружање помоћи угроженом становништву важан су задатак оружаних снага који се може извршити на разне начине. “Оно што Оружане снаге БиХ сада раде и оно што ЕУФОР сада ради добар је примјер двојне употребе снага. Ми користимо своје војнике, знање и војну опрему како бисмо помогли људима у овој земљи у отклањању посљедица природне катастрофе и тако пружили помоћ друштву”, изјавио је генерал-мајор Дитер Хајдекер, командант ЕУФОР-а. Оружане снаге имају људство, теренске камионе и осталу опрему неопходну за дјеловање на тешком терену и ангажман у оваквим ситуацијама. Изузетно је важно да ОС буду обучене и да одржавају своја средства како би биле и више од војске када раде за добробит грађана.

Европски пут

Од формирања 2004. године када је добио мандат од УН-а, ЕУФОР је учинио много на постизању основног циља да грађанима БиХ обезбиједи сигурно и стабилно окружење. У међувремену су подршка оспособљавању и обуци Оружаних снага БиХ постали главни фокус операције “Алтеа”. ЕУФОР-ова операција “Алтеа”, као војни дио свеобухватног приступа Европске уније у БиХ, сарађује са Уредом специјалног представника Европске уније, који представља политички дио, и са Делегацијом Европске уније, која представља економски дио. Постигнути степен интеграције војног и цивилног дијела је оно што сваки дио чини јачим и недвојбено показује одређење Европске уније да помогне БиХ на њеном путу ка европским интеграцијама.

**Подијелите своје
мисли, додајте
коментар, желимо
чути и ваш глас!**

ПРАТИТЕ НАС НА:

- www.euforbih.org
- www.facebook.com/euforbih
- www.twitter.com/euforbih
- www.youtube.com/euforbih
- www.flickr.com/euforalthea

**ОПЕРАЦИЈА
“АЛТЕА”**

